

inhoud

PaasCarillon 2018
Twintigste jaargang nummer 1

ACTUEEL

- 4 Bericht van Karel Verweij
- 8 het **Moment**
- 48/49 **Cliëntenraad**
- 64 **Ons Landgoed Rennen Enk**

MENSEN

- 3 Mijn **Passie** Jaap Duijn
- 22 Interview **Jan Hieltjes**
- 31 **Dierbaar** Melissa Wichhart
- 46 **In Memoriam** Mario van Dreuten
- 56 **In Memoriam** Loek van Stijn
- 58 **Insula Dei**, Wonen en Leven
- 62 **Twee Generaties Insula Dei**
- 66 Interview **Monique Heijdemann**

VERHALEN

- 10 **Libellen Arnhem en Omstreken** R. Vermeulen
- 30 **Sneeuwkllokje**, gedicht Claartje
- 32 **EVI** deel 3, Catharina van Ommen
- 55 **LENTE**, gedicht Lenie Cornelissen

6 TOEN EN NU

- 38/42 **COLUMNS**
- 28/60 **LEUKE MAN/VROUW**

ACTIVITEITEN

- 16 **BELEEF-TV**
- 18 **Carnaval**
- 40 **Bureau Uit en Thuis**
- 41 Vrijwilligers gevraagd
- 44 **Stadsverlichting**-Stille Meditatie
- 50 **Expositie Maria Louwerens**

68 **Colofon**

Van de redactie

Dag lieve mensen, om maar met wijlen Mies Bouman te spreken,

We zijn met de twintigste jaargang van het Carillon begonnen. De opzet voor het eerste Carillon in 1998 was een opdracht van de toenmalige directeur van Insula Dei Gerard de Wals. Hij vroeg mij een ontwerp te maken. Dit heb ik toen samen gedaan met mijn collega Rijn Kwakkel. Ik had mijn studio toen nog in Enschede, alwaar ik ook woonde. Het was een eenvoudig klein blaadje op a5 formaat met steeds weer hetzelfde omslag: een foto van de toren van onze kapel tegen een stralende blauwe lucht met een enkel wolkje. Heel idyllisch. Het lettertype moest groot zijn om de bewoners die minder goed kunnen zien tegemoet te komen. We kozen voor een zogenaamde tienpunts letter. Tot 2006 werd dit zo gehandhaafd. In 2006, ik woonde toen al drie jaar in Arnhem, trad ik toe tot de redactie en we besloten om het formaat te vergroten tot a4, hetgeen nog steeds zo is. Ook het aantal pagina's werd fors uitgebreid. We hielden het toen nog op een omslag (cover) die twee jaar lang, uit financiële overweging meeinging. Toen we in 2013 ter gelegenheid van het 150-jarig bestaan van Insula Dei een heus magazine maakten, zijn we daarna overgegaan om het Carillon in Indesign van Adobe op te maken. Dat gaf ons meer mogelijkheden om creatief uit te pakken. Nu zijn we dus in de twintigste jaargang beland. We doen het nog met evenveel plezier als in het begin. Ons steeds voor ogen houdend dat het vooral een plezierig blad om te lezen moet zijn voor u. Stof om te schrijven hebben we nog genoeg. Insula Dei Huize Kohlmann zit immers vol met mensen die kunnen verhalen over hun meestal lange leven. Interessante en leerzame verhalen. We hopen dan ook dat u veel leesplezier heeft aan ons magazine het Carillon. Overigens wat de naamgeving het Carillon betreft: er is destijds een prijsvraag uitgeschreven onder de bewoners om een naam te bedenken voor dit blad. Unaniem is toen gekozen voor de naam Carillon. Zuster Mahieu bedacht het. Het Carillon als metafoor voor de vele stemmen in dit Zorgcentrum. Vele verschillende toonhoogten, die toch samen komen tot mooie klanken. Tot samenwerking en harmonie.

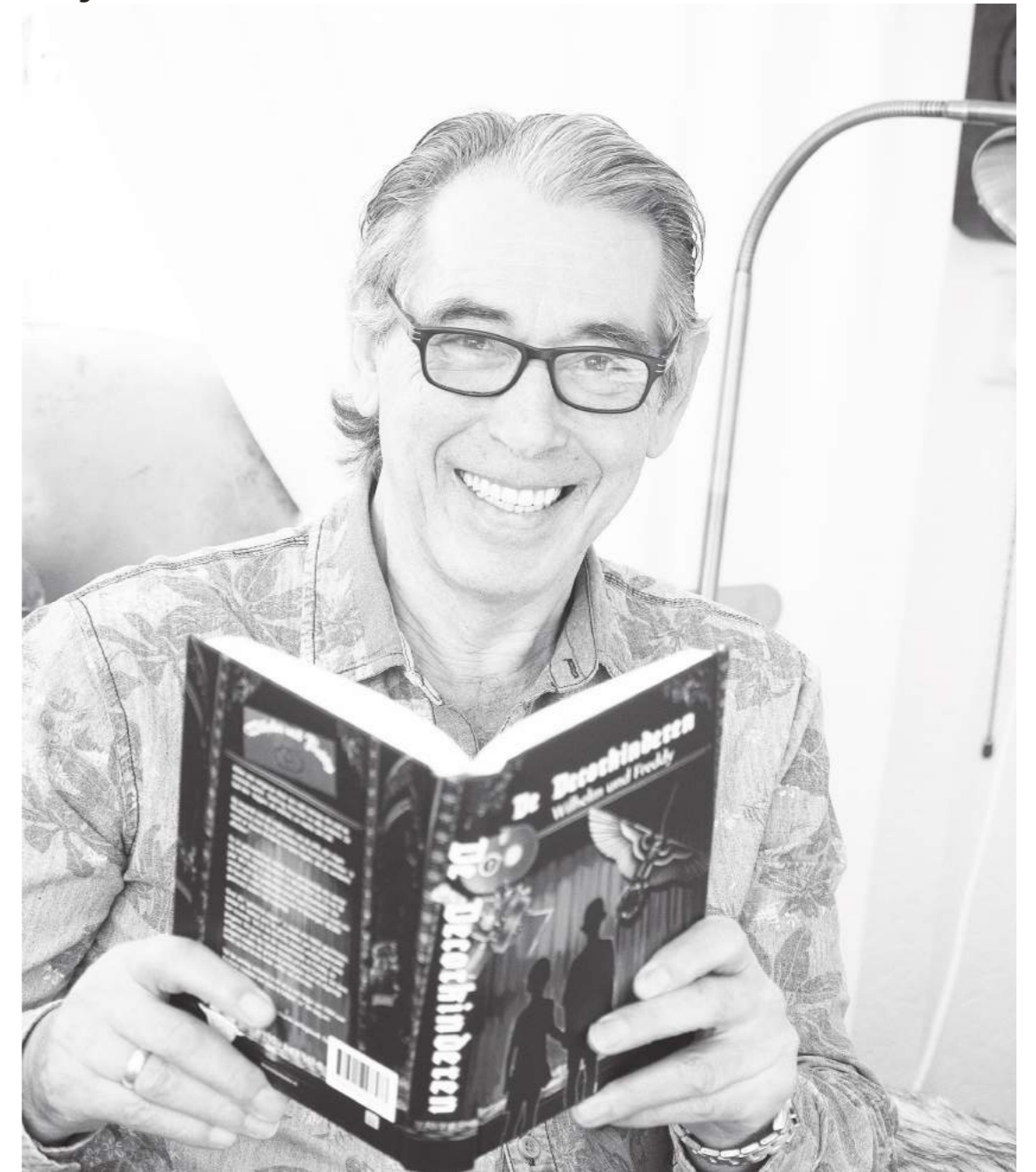
Lieve mensen, namens de hele redactie wensen wij u een Zelig Pasen, een mooi en zonnig voorjaar en een fijn begin van de zomer. Medio juli ziet u ons weer terug.

Namens de hele redactie,

Henny de Mönnink

MijnPASSIE

Jaap Duijn: "Fotograferen was één van mijn passies. Tot twee jaar geleden iemand tegen me zei: 'Jaap, jij moet gaan schrijven, jij kunt zo goed vertellen'. Ik ben begonnen met het boek 'Arie, mijn in en in slechte vriend' te schrijven. Dit is een verhaal over de IRT-affaire van destijds, maar dan van binnenuit geschreven. Dus niet wat de politie zag, maar wat één van de hoofdrolspelers meemaakte. Inmiddels heb ik in twee jaar tijd maar liefst 18 boeken geschreven en ben ik nu bezig met het 19e boek: 'Tranen vanachter het front'. Dit gaat over mensen die in de strijd omkomen en wat zij meemaken en denken in de laatste minuut van hun leven. Na het eerste paranormale boek over Adolf Hitler bleven de oorlogsverhalen een grote rol spelen in mijn oeuvre. Het ene na het andere verhaal kwam in me op. De oorlogstijd lijkt wel een nooit ophoudende bron van inspiratie voor mij. Een van mijn succesboeken is 'De Decorkinderen'. Een verhaal dat ik uit de eerste hand van mijn vader heb. Schrijven is nu mijn grootste passie, alhoewel ik het fotograferen ook niet kan laten."

Foto: Henny de Mönnink

Bericht van Karel Verweij

Wat is Pasen?

Nog niet zo heel lang geleden konden de meeste Nederlanders hierop wel een antwoord geven. Pasen wordt door velen gezien als een folkloristisch feest met vele wereldlijke, niet religieuze elementen. Hoewel over de achtergrond van sommige van die elementen gespeculeerd wordt. Over het gebruik van het aansteken van paasvuren valt nog wel iets te zeggen, evenals de betekenis van het ei ('een ei is geen ei, twee ei is een half ei en drie ei is een paasei'), de drie-eenheid zoals het mij altijd geleerd is. Paaskuikens en paashazen vallen weer in een andere categorie. Ontegenzeggelijk is het bezoek van de meubelboulevard op 2e Paasdag van een wel heel wereldlijke achtergrond, al dan niet op hun 'paasbest'.

Met Pasen herdenken christenen de verrijzenis van Jezus uit de dood, nadat hij twee dagen daarvoor aan het kruis was gestorven. Iedereen weet dat de datum ervan jaarlijks flink kan verschuiven (de eerste zondag tussen 22 maart en 25 april nadat de eerste volle maan van de lente zich heeft getoond).

Niet iedereen weet wat de achtergrond is van het koppelen aan volle maan. Dat is gekoppeld aan de kalenders van de christenen en de joden waarbij al in 325 werd vastgesteld dat het joodse Pesach nooit mag samenvallen met het christelijke Pasen. Joden herdenken dan iets totaal anders n.l. de ontsnapping uit Egypte.

Pasen is de belangrijkste feestdag van het christelijk geloof. Eerbiediging van Pasen gold voor katholieken als een absolute eis. De katholiek die dan niet in de kerk verscheen, kreeg van zijn pastoor de aantekening 'non-paschant', oftewel iemand die zijn paasplicht niet vervulde. Ook voor zeelui was de dag heilig. Dat blijkt wel uit de volgende anekdote: in de Engelse sage De Vliegende Hollander voer kapitein Willem van der Decken op die dag toch de haven van Terneuzen uit, en zijn spookschip dwaalt tot vandaag ergens over de wereldzeeën.

Pasen is ook het feest van de lente en de hoop. Graag spreek ik dan ook hierbij de hoop maar ook de verwachting uit dat wij met elkaar in dit jaar er samen in slagen Insula Dei Huize Kohlmann weer tot een vredig eiland te maken. Een toevluchtsoord voor vele ouderen die liefdevolle zorg nodig hebben. Ik heb gemerkt dat sommigen onder u ongerust zijn over de toekomst van onze organisatie, met name ook financieel. Ik kan u melden dat dit langzamerhand weer beter gaat en dat Insula Dei Huize Kohlmann een financieel gezonde organisatie is en zal blijven zodat u hier in alle rust kunt wonen.

Ik wens u allen een Gelukkig en Zalig paasfeest.

Karel Verweij, Raad van Bestuur a.i.

Foto: Henny de Mönnink

TOEN

Hettie van der Meiden, TOEN

NU

Hettie van der Meiden, NU

TOEN

Zuster Baptista Voskuilen, TOEN

NU

Zuster Baptista Voskuilen, NU

hetMoment

Waar? Brasserie
Wat? Carnaval met 'de Onganse'
Wanneer? Maandag 5 februari om 19.22

Foto: Carola Brandts

LIBELLEN VAN ARNHEM EN OMSTREKEN

Arnhem en omstreken is van oudsher rijk aan verschillende soorten libellen. Dit komt, net als bij veel andere dieren (die ik in het verleden in Carillon behandel heb), weer door de ligging bij de Veluwe en het rivierengebied. In deze omgeving is er grote variatie in de voedselrijkdom en de stroomsnelheid van het water (van voedselarm tot voedselrijk en van stilstaand tot vrij snelstromend). Voor veel Nederlandse libellensoorten is er dus ergens een geschikte plek (habitat). Ik zal een paar herkenbare soorten aan u voorstellen. Eerst zal ik op de levenswijze van libellen ingaan.

Libellen behoren tot een zeer succesvolle groep (orde) van insecten. Reeds in de Carboontijd (ca. 300 miljoen jaar geleden) leefden er libellen in de tropische moerassen in wat nu 'Nederland' is. Deze waren soms enorm groot. In de steenkool, die in deze tijd gevormd is, zijn libellen-fossielen met een spanwijdte van wel 60 cm gevonden. In de daaropvolgende Permtijd waren ze zelfs 75 cm. Stel je voor dat die nu nog leefden!

De levenswijze van Libellen is opmerkelijk. Eerst leven ze als larve enkele maanden tot enkele jaren in het water. Dat is afhankelijk van de soort. In het water zijn het al echte rovers. Ze eten allerlei kleine waterdieren: van wormen, muggenlarven tot kikkervisjes en kleine visjes. Deze prooi wordt gevangen met een slim mechanisme: het vangmasker. Dit zit in rust onder de kaak van het dier. Als er een prooi binnen bereik is, schiet het vangmasker als een katapult uit en wordt het onfortuinlijke dier gevangen. Op YouTube zijn daar mooie filmpjes van te zien (b.v. www.youtube.com/watch?v=W557aSVdW_g).

Na een aantal vervellingen is het tijd om volwassen te worden. De larven verlaten bij zonnig, warm weer het water en gaan dan over tot de gedaanteverwisseling (metamorfose). Libellen hebben geen volledige gedaanteverwisseling zoals bij de dagvlinders die eerst nog in een pop veranderen. Bij volgroeide libellenlarven zijn de vleugels al zichtbaar als kleine stompjes op de schouders. Nadat ze zich (via een rietstengel bijvoorbeeld) uit het water gehesen hebben, gebeurt er iets bizars. De nek breekt open en langzaam ontvouwt zich een volwassen libel. "Uitsluipen" noemen we dat. Ook hier van zijn fraaie filmpjes op YouTube te vinden (b.v. <https://www.youtube.com/watch?v=0C21zran-BUw>). De vleugels zijn niet direct geschikt om te vliegen. Eerst moeten ze opgepompt worden en drogen.

De lege larvenhuidjes blijven achter op de uitsluipplek. Als kind vond ik exemplaren op de planten naast de tuinvijver van tante Cis. Beetje griezelig waren deze wel. Maar wat een mooie dieren bleken er uitgekomen te zijn!

Na het opdrogen en uitkleuren kunnen de vol-

wassen libellen op jacht naar vliegen, muggen en andere vliegende insecten die meestal in volle vlucht opgegeten worden.

Het leven van volwassen libellen is niet zorgeloos. Ze moeten zelf ook uit de grip van hun eigen belagers proberen te blijven. Dat zijn o.a. de boomvalk, zwaluwen, spinnen en vleesetende planten als zonnedauw.

Het hoofddoel van het volwassen stadium is de voortplanting.

Bij vele soorten libellen patrouilleert het mannetje bij een stuk oever. Concurrenten worden daar zo veel mogelijk weggejaagd.

Als het mannetje een geschikt vrouwtje vindt, pakt hij haar met een speciale soortspecifieke tang (aan het eind van zijn achterlijf) in haar nek. Het vrouwtje (dat vol onrijpe eieren zit) reageert door haar geslachtsorgaan naar het (secundaire) spermareservoir van het mannetje te krullen. Samen vormen zo even een vliegend liefdes-hartje, dat 'paringswiel of paringsrad' genoemd wordt. Bij diverse soorten houdt het mannetje het vrouwtje in 'tandem-vlucht' vast totdat de bevruchte eieren afgezet zijn. Zo weet hij zeker dat hij de vader van het nageslacht is. Het afzetten van de eieren gebeurt op/in waterplanten, onder de bast van takken van bomen die langs het water staan of gewoon vrij in het water. De eiafzet-locatie is soortspecifiek.

De Nederlandse libellen zijn onder te verdelen in twee groepen (subordes): De Juffers (Zygoptera) en de Echte libellen (Anisoptera). Ze zijn te onderscheiden door de stand van hun vier vleugels in rust. Bij Juffers worden ze naar achter

samengevouwen en bij de Echte libellen staan ze als een dubbeldekker-vliegtuig horizontaal.

De Juffers zijn (vrij) klein. De meeste soorten zijn helderblauw van kleur. Er zijn veel soorten die sterk op elkaar lijken. Een vrij makkelijk herkenbare blauwe juffer is het **Lantaarntje**. Dit juffertje heeft, van boven gezien, een geheel zwart achterlijf met op het 8e segment een blauwe vlek (=het "lantaarntje"). Deze soort is zeer algemeen en komt in allerlei voedselrijke zwakstromende en stilstaande wateren voor. Ze worden zelfs bij tuinvijvers gevonden. Er zijn ook Juffers die felrood van kleur zijn. De **Vuurjuffer** is daar de bekendste van. Deze wordt in allerlei stilstaande wateren met rijke begroeiing gevonden.

De meeste libellen leven alleen in het zomerhalfjaar als volwassen dier. Bij (nacht-)vorst gaan ze dood. Er is hier echter een uitzondering op en dat zijn de Winterjuffers. Dit zijn echte Spartanen die gewoon met weer en wind en sneeuw en vorst in de vegetatie hangen. Wachtend op het voorjaar.

In de omgeving van Arnhem betreft het meestal de **Bruine winterjuffer**. Deze soort is lokaal vrij algemeen. Ze worden vaak in stilstaande wateren met riet of lisdodde gevonden. Ik ken de soort van een poel in de Empese en Tondense Heide in de IJsselvallei.

De mooiste Juffers vind ik de Beekjuffers. Die zijn wat groter dan de meeste andere juffers. Ze zijn metallic van kleur (als pauwenveren); de mannetjes blauw en de vrouwtjes groenachtig.

Het meest kenmerkende aan de Beekjuffers zijn de sterk gekleurde vleugels van de mannetjes. Ze lijken daardoor in vlucht een beetje op vlinders.

In Nederland leven twee soorten Beekjuffers. In de omgeving van Arnhem komt alleen de Weidebeekjuffer voor. De larven van de soort hebben (zeer) zuurstofrijk water nodig. Ze leven daarom alleen bij beken en (kleine) rivieren.

Door mestlozing op het beekwater daalt het zuurstofgehalte (in de nacht) te sterk. Dat was de oorzaak dat de soort op veel plekken verdween. Door aanleg van riolen, waterzuiveringsinstallaties en het verbod op lozing op beken gaat het nu weer beter met de soort. De soort is soms zeer mobiel en kan zich relatief makkelijk hervestigen als de omstandigheden weer gunstig zijn.

Ik heb een zwervend mannelijk exemplaar gezien bij de watermolen in Park Sonsbeek. Helaas heeft hij geen vrouwtje gevonden. Een echte Sonsbeek-populatie is het dus niet geworden.

De Echte libellen zijn vaak een stuk groter dan de Juffers. De grootste Nederlandse soort is de **Grote keizerlibel** die een vleugelspanwijdte van wel 11 cm heeft. Mannetjes van deze soort zijn makkelijk te herkennen aan het helderblauwe achterlijf en volledig groene borststuk. Vrouwtjes zijn geheel groen van kleur.

Deze soort is een fantastische jager. Net als de andere libellen heeft hij fantastische ogen die uit honderden facetten bestaan. De kleinste bewegingen worden hierdoor waargenomen. In een zeer snelle vlucht van ruim 50 km/uur worden de prooien gevangen.

De Grote keizerlibel kan bij allerlei grote wateren met rijke oeverbegroeiing gevonden worden.

Onder de Echte libellen valt ook het geslacht van de Glazenmakers. Deze zijn groen, blauw of bruin van kleur. Ze lijken soms vrij sterk op elkaar. De Nederlandse namen slaan vaak op de kleuren die ze hebben. Soms hebben ze fantasievollere namen als **Paardenbijter**. Hoe deze naam ontstaan is, is niet geheel duidelijk. Libellen doen paarden (en mensen!) totaal geen kwaad! Ze hebben er eerder profijt van, omdat de libellen de hinderlijke vliegen en muggen wegvangen.

Een libellensoort die wat makkelijker te herkennen is, is de **Viervlek**. Deze heeft behalve gekleurde vleugeltopvlekken ('pterostigma') ook donkere vlekken op de "knopen" van de vleugels. Als je de gekleurde pterostigma meerekent, zou je de soort "Achtvlek" kunnen noemen. De Viervlek komt in allerlei flink begroeid water voor. Met name bij zure vennen op de heide kunnen ze talrijk zijn.

De **Platbuik** is ook makkelijk te herkennen. De soort heeft een sterk afgeplat achterlijf. Bij de mannetjes is dit achterlijf berijpt-blauw en bij de vrouwtje is het bruingeel met felgele rand. De vrouwtjes lijken in vlucht een beetje op een hoornaar (=een grote soort wesp). Deze pionierssoort komt bij allerlei ondiepe, zonnige, onbegroeide wateren voor. Bijvoorbeeld bij zandwinplassen in het rivierengebied.

Bij het water van Landgoed Rennen Enk vond ik een kleinere soort Echte libel uit het geslacht van de Heidelibellen. Deze soorten lijken soms sterk op elkaar. Ik kon hem niet goed determineren omdat hij steeds wegvloog. Het was mogelijk een **Bruinrode heidelibel**. Deze pionierssoort komt soms bij stromend water voor.

Dat was het weer. Hopelijk heeft dit artikel weer

geïnspireerd om (vaker) naar buiten te gaan. Behalve op Rennen Enk kunt u in de Heemtuin van Presikhaaf (op steenworp-afstand van Rennen Enk!) naar libellen kijken. Bewoners van Huize Kohlmann kunnen kijken welke soorten er zich bij de nieuwe Sint Jansbeek gaan vestigen. Neem wel een kijkertje mee! Dan ziet u de libellen beter.

Ik wens u een mooi voorjaar en mooie zomer toe.

Voor meer informatie over libellen (en dagvlinders) kunt u terecht bij de Vlinderstichting: www.vlinderstichting.nl. Op de website van de Vlinderstichting kunt van alle Nederlandse soorten libellen goede foto's en de verspreidingskaartjes zien. Op www.waarneming.nl staan de actuele waarnemingen.

Rob Vermeulen

Mannelijke Weidebeekjuffer

Larve Blauwe Glazenmaker

Paasvuur Lonneker

Foto Henny de Mönnink

BELLEEF-TV

U ziet hier enkele bewoners van Huize Kohlmann samen met Barbara Recourt, de activiteitenbegeleider, een spel spelen op de BeleefTV-tafel. Barbara vertelt mij het een en ander over deze tafel: “ ‘Beleef TV’ is een geschenk van de Vrienden van Insula Dei. De BeleefTV is een interactieve tafel die op speelse wijze activeert en stimuleert tot beweging en sociale interactie. Interactieve spellen reageren op aanraking van het tafelscherm en stimuleren de bewoners zowel in fysieke activiteit als sociale interactie. Met minimale begeleiding kunnen de bewoners interactieve spellen spelen, muziek luisteren en foto’s video’s bekijken die het verleden doen herleven. Het praktische van deze tafel is dat hij verrijdbaar is en dus op zowel de afdeling 3 als 4 gespeeld kan worden. Ook zou het bij een bewoner die bedlegerig is tijdelijk geplaatst kunnen worden. Het is dus geen star meubel dat continu ruimte inneemt. Iedereen kan op zijn eigen niveau spelen. Er kunnen maximaal vijf mensen tegelijk op deze tafel spelen. Ook kan individueel gespeeld worden. Het mooie van dit apparaat is ook dat het de fijne motoriek versterkt, evenals het kijken, het horen en ook de geest wordt ge-

stimuleerd. Kortom alle zintuigen, behalve ruiken, komen hier aan bod. Bijkomend voordeel is ook dat er geen spellen uit de kast gehaald hoeven worden. Het is voor de begeleiders wat rustiger en minder rommelig werken. De bewoners en wij van de staf zijn hierover zeer enthousiast. We hebben dit speelmeubel aangeschaft met de mogelijkheid om het weer in te leveren als het niet mocht voldoen, maar ik zie dit nog niet gebeuren. Wat mij betreft blijft het hier.”

Tekst en foto: Henny de Mönnink

Carnaval met 'de Onganse'

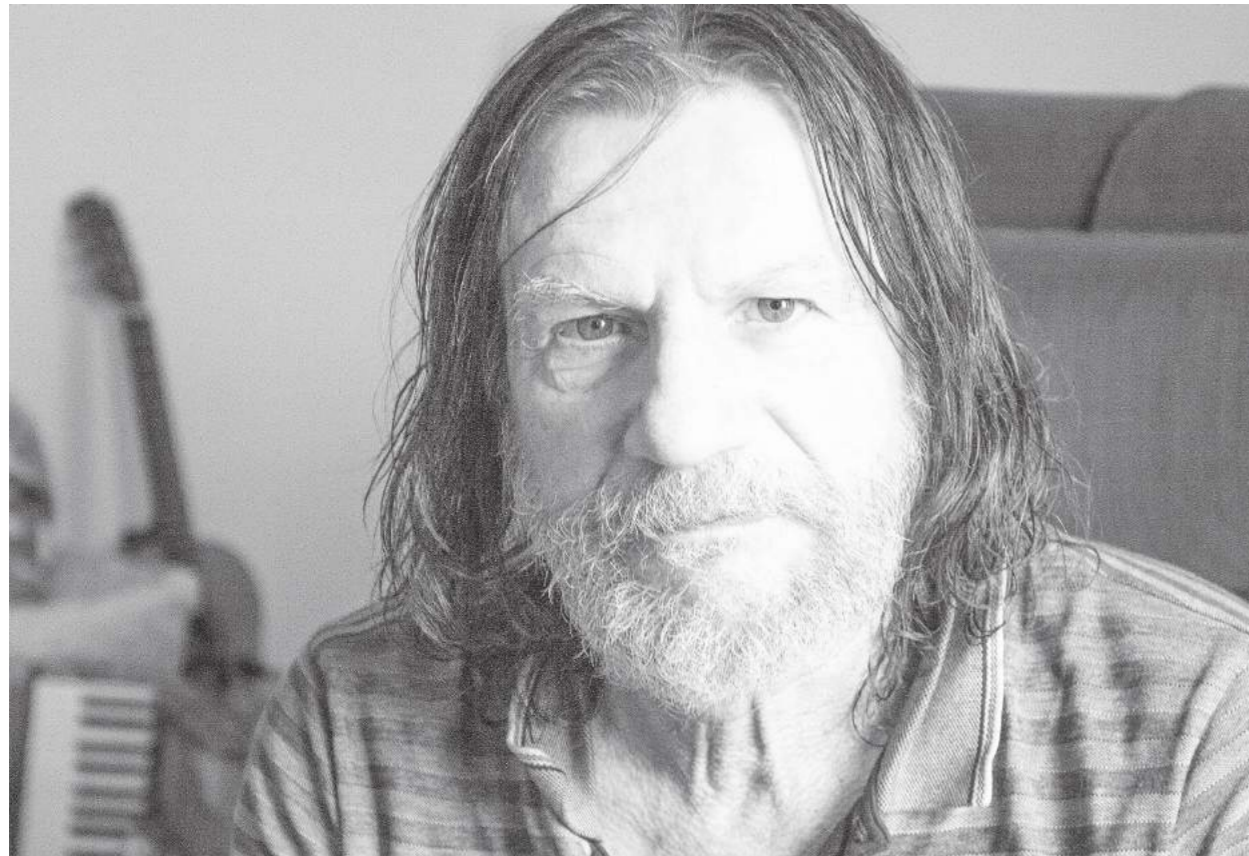

Alaaf... Alaaf... Alaaf...

You know who I am

Interview met Jan Hieltjes, bewoner Huize Kohlmann

Muzikant, dat is wat de jonge Jan Hieltjes wilde worden. Zeker geen piloot of brandweerman, om maar eens wat te noemen. Zijn vader, moeder en zijn twee broers en twee zussen alsook zijn vrouw, ze speelt drum, zijn allemaal muzikaal. Zijn moeder bijvoorbeeld speelde saxofoon. Jan: "Het is zelfs zo dat men zei dat ik gelijk met mijn gitaar ter wereld gekomen ben. Dat is niet helemaal waar, want ik speelde veel ukelele toen ik nog klein was. Later leerde ik om meer instrumenten te bespelen, zoals gitaar, accordeon en viool." Jan heeft een technische opleiding als machinebankwerker gehad. Hij kon na een driejarige opleiding gelijk aan de slag bij een bedrijf in orthopedische hulpmiddelen in Velp. 'Hoe lang heb je dat gedaan,?' vroeg ik Jan. Het laconieke antwoord: "Een jaar. Ik werkte nergens langer dan een jaar. Toen ben ik weer verder gegaan." Jan somt op waar hij zoal heeft gewerkt: "Het slachthuis, het gemeenteziekenhuis 'het Diaconnessenhuis', Rijnstate etcetera."

Jan Hieltjes (63 jaar) is sinds een jaar bewoner van Huize Kohlmann. In zijn sobere kamer staan op een prominente plek, naast zijn bed zijn accordeon en zijn gitaar. Af en toe speelt Jan voor zijn medebewoners op afdeling 4. Het is voor de bewoners een hoogtepunt, een waar event. Ze dansen en zingen samen met Florian, hun charmante activiteitenbegeleidster op de tonen van zijn

*I cannot follow you, my love,
you cannot follow me.
I am the distance you put between
all of the moments that we will be.
You know who I am,*

*you've stared at the sun,
well I am the one who loves
changing from nothing to one.*

*Sometimes I need you naked,
sometimes I need you wild,
I need you to carry my children in
and I need you to kill a child.*

Leonard Cohen

accordeonmuziek en luisteren stil en aandachtig naar zijn schitterende gitaaruitvoeringen. Steevast naast Jan Hieltjes staat op zijn krukje een blikje Heineken. Zonder dat gaat niet, zegt hij met een dikke grijns. Jan is een stuk jonger dan de meeste andere bewoners. Dat scheelt toch vaak wel een jaar of twintig. Hoe is het zo gekomen, Jan? "Nou, ik woonde in de Hertogstraat in het Spijkerkwartier en door toedoen van de Sociale Dienst en onze burgemeester, mevrouw Krikke, destijds, werd ik van de ene op de andere dag mijn huis uitgeknikkerd. Ik woonde daar zeven jaar. Ik wou inzage in mijn dossier en dat wilden zij niet geven. Ik vind dat ik daar recht op heb en toen ik ook nog eens een arrogante brief kreeg van mevrouw Krikke was voor mij de maat vol. Ik heb een antwoord gegeven in de trant van; bekijk het maar. Vanaf dat moment was ik de gebeten hond. Het geval speelde zich af in 2008. Ik had plotseling geen huis meer, maar ik wilde niemand anders met mijn sores belasten. Geen familie, laat staan vrienden. Ik ben vanaf dat moment dakloos door het leven gegaan. Vanaf die tijd bracht ik de nachten door op een bankje in het Sonsbeekpark. 's Winters als het heel koud was, sliep ik overdag en liep de hele nacht op straat om warm te blijven want ik was bang om dood te vriezen. Ik heb dik acht jaar zo geleefd. Ik bleef al die tijd wel doorspelen. Samen met een Turkse vriend, die

ik in de stad heb ontmoet, speelde ik in Nijmegen in een café. Toen ik mijn Turkse vriend voor de eerste keer zag, zei hij tegen mij: 'Jij lijkt sprekend op Bennie Hieltjes.' Dat klopt, Bennie is mijn broer. Hij vroeg mij of ik ook gitaar speelde. Ik zei hem: Zelfs beter dan mijn broer! En zo is gekomen. Ik heb veel met hem gespeeld. Hij is een stuk jonger dan ik; ik had zijn vader kunnen zijn. Samen zijn hebben we veel opgetreden. Ik heb in die tijd best goed verdiend. Dat moest ook wel, want ik kreeg geen uitkering. Ik wilde ook geen uitkering van dezelfde lui die mij uit huis hadden geschopt. Daar ben ik toch te trots en zelfstandig voor. Ik verdiende zo goed dat ik me geregeld in de nieuwe kleren stak en dan de oude kleren maar weggooid. Heel gemakkelijk. Ik had dan wel geen dak boven mijn hoofd, maar voor de rest had ik niets te klagen. Elke dag had ik goed te eten. Ook heb ik nooit gebruik gemaakt van de nachtopvang. Met drugs wil ik ook helemaal niets te maken hebben. Ik heb acht en een half jaar lang geleefd in Sonsbeek."

Op mijn vraag wat hij het liefst speelt, antwoordt hij: "Eigenlijk alles, tot klassiek aan toe. Songs van Neil Young, Bob Dylan en mijn grote favoriet Leonard Cohen. Helaas is hij ook al overleden. Ik bewonder zijn teksten vooral. Een song van hem, helaas kan ik de het niet terugvinden, is: 'You know who I am'. Dat is mijn ultieme lievelingssong."

Verbaasd reageer ik hierop: 'Leonard Cohen is ook mijn favoriete zanger.' Zijn teksten zijn heel dichtelijk en worden veel gecoverd. Ik zocht naar "You know who I am" op Youtube en vond het binnen no time op mijn smartphone.

Wij luisteren ernaar en zijn beiden ontroerd. Dit raakt ons.

De titel 'You know who I am' zou zo op Jan van toepassing kunnen zijn: 'Je weet wie ik ben'

Muziek op Huize Kohlmann 4

Onverzettelijk in zijn strijd. Andere mensen niet willen belasten met zijn sores.

We nemen nog een kop koffie op deze zaterdagochtend en vervolgen Jan's verhaal.

Omdat Jan zware problemen heeft met zijn benen, hij loopt ook met een rollator, kan hij het spelen niet zo lang meer volhouden. Het probleem met zijn benen; zijn aderen waren gesprongen, is tevens de reden van zijn huidige verblijf in Huize Kohlmann. In het Sonsbeekpark blijven kon niet meer. In het café in Nijmegen hebben ze het liefst dat hij speelt. Zijn Turkse vriend heeft nu ook een tweede gitarist, zodat Jan soms even pauze kan nemen. Hij raakt ook snel vermoeid. Het grappige is ook dat hij tijdens een optreden in Nijmegen de directeur van de Sociale Dienst tegenkwam. Die kneep een oogje dicht. Hij is ook nog een bewonderaar van Jan's muzikale uitingen. Terwijl Jan dit vertelt, moet hij vreselijk lachen. Het is ook wel grappig. Uiteindelijk heeft hij wel weer een uitkering gekregen. Jan, zwaar verontwaardigd en eigenlijk ook wel terecht: "De Zorgpremie voor mij kost maar liefst 201 euro per maand. Dat is toch wel schandelijk. Ik houd bijna niets over. Gelukkig word ik hier wel goed verzorgd en, belangrijk, heb ik een dak boven mijn hoofd. Vroeger speelde ik nog in de band. Die heette 'No limit'. Wij speelden van 1986 tot 2001 en voornamelijk in Duitsland. Daar wilden ze nog betalen voor goede muziek. De band is later uit elkaar gevallen. De een is overleden en de ander geëmigreerd, je weet wel hoe dat gaat! Een café in Klarendal wilde ons ook wel hebben, in die tijd. Toen ik vroeg wat ze wilden betalen, zei de eigenaresse: 'Jullie kunnen gratis drinken,' Waarop ik zei: "Mooi niet. Wij willen behoorlijk betaald worden."

De laatste werkkring van Jan was de beddencentrale van Rijnstate. Daar moest hij de vieze bedden ophalen en schone terugbrengen. "Dat verdiende goed; ik verdiende meer dan mijn baas," grijnst Jan: "Ik moest er wel zeven dagen voor werken. Lui ben ik niet. Ik heb altijd hard gewerkt. Het heeft nog te maken met mijn vader. Die kon het niet hebben als hij iemand zag nietsdoen. Je moest en je zou in ieder geval iets doen. Dat zit er bij ons zo diep ingehamerd. Ik maakte bij Rijnstate zelfs weken van 67 uur."

Met de benen van Jan gaat het nu wat beter. De wonden zijn dicht en hij kan ook wat beter lopen. Zijn broer Ben woont op 100 meter afstand van Huize Kohlmann. Hij bezoekt Jan regelmatig, samen met zijn hond, die dan van Jan steevast een stukje worst krijgt. En, oh wee als Jan het vergeet: dan wordt hij boos en gaat zowaar grommen. Ook Jan's zussen komen regelmatig langs. Ze helpen hem waar ze maar kunnen. Maar Jan is wel zo dat hij de regie over zijn leven door niemand over laat nemen. Heimwee naar het straatleven heeft hij niet. Het was een zwaar bestaan, ook al omdat Jan zich niet liet helpen, totdat het niet anders kon en hij door de problemen met zijn benen in het ziekenhuis terecht kwam. Bennie is nu op zoek naar een goede scootmobiel voor hem. Met een rollator wandelen in de stad gaat heel moeizaam, vandaar. Nu het mooie weer er weer aan komt, zou een scootmobiel de oplossing zijn. Kan hij eindelijk weer gaan en staan waar hij wil. Wat dat betreft bevat het verblijf in Huize Kohlmann Jan wel; lekker in het centrum. Genoeg te zien: de markt, de nieuwe Sint Jansbeek. Af en toe een patatje. Het leven is nu wat rustiger dan toen in Sonsbeek.

Mag ook wel; Jan Hieltjes heeft zware jaren gekend.

'You know who I am'

Tekst en foto: Henny de Mönnink

Silvester Bosman

Vraag: Denkt u wel eens aan uw kindertijd?

"Jazeker. Een hele onbezorgde tijd was het. Na schooltijd gingen we gauw een straatje verder om te voetballen. Dat kon tot ongeveer half vijf. Om vijf uur gingen we altijd eten. Pas later, ik ben nu 43 jaar, als je er dan aan terug denkt beseft je hoe goed je het toen wel had. Wij woonden in Duiven. Mijn ouders werkten hard. Mijn vader was vrachtwagenchauffeur en ambulante kelner en mijn moeder werkte in de Horeca. Mijn beroep als kok heb ik dus niet helemaal van een vreemde."

Hebt u kinderen en kleinkinderen?

"Wij hebben twee kinderen, twee zoons van 16 en 13 jaar. Bjorn en Niek. Ze zitten beiden op de Havo. Het zijn twee totaal verschillende karakters. Ze korfballen allebei en mijn oudste, Bjorn, zit nu bij de plaatselijke selectie voor het eerste."

Vraag: Voelt u zich hier thuis?

"Officieel ben ik hier sinds 2013 in dienst. Hiervoor werkte ik bij Regina Pacis en ben ik na de oplevering van de nieuwbouw van Insula Dei in 2008 hier gedetacheerd met vele van mijn collega's. Insula Dei is een organisatie die op dit moment veel in beweging is. Ik heb hier nog steeds veel uitdagingen en heb het verder prima naar mijn zin. Sinds een aantal jaren ben ik teamleider van de keuken. We proberen het voor de bewoners zo aangenaam als mogelijk te maken door iedere dag een smakelijke maaltijd klaar te zetten en aandacht te geven aan hun persoonlijke

wensen op culinair gebied. Ik denk dat we daar aardig in slagen."

Vraag: Kunt u uzelf beschrijven in een aantal begrippen?

"Volgens mij ben ik dienstverlenend ingesteld. Ik ben sociaal en denk in eerste instantie eerst aan de ander. Ik kan zowel enthousiast zijn alsook heel serieus zijn. Zo serieus, dat mensen weleens denken dat ik boos ben, maar boos worden doe ik zelden. Ook ben ik aardig muzikaal; ik speel trombone bij een dweilorkest in Doetinchem waar ik ook woon."

Vraag: Waar zou u nu het liefste zijn, als dat zou kunnen? Denk daarbij niet aan tijd of eventuele beperkingen.

Daar hoeft Silvester niet lang over te denken: *"In Oostenrijk op wintersport. In 2000 was ik daar voor het laatst. Mijn ouders waren toen 35 jaar getrouwd en dit was hun cadeau voor ons. Binnenkort ga ik met een vriend daar weer naar toe. Renate, mijn vrouw, kan vanwege haar enkelproblemen, niet mee en mijn zoons hebben niets met wintersport. Voor mij is het ultieme moment boven op een besneeuwde berg te staan en dan te genieten van het witte uitzicht. Prachtig! Daar zou ik nu op dit moment ook wel willen zijn."*

Leukeman

Tekst en foto: Henny de Mönnink

Klokje
Sneeuw wit
Lonk je nog
Naar de winter
Of luid je al
Een zacht groene
Lente dag
In

Claartje

Dierbaar

Melissa Wichhart: "Rambo is mijn alles. Hij wordt vijf jaar. Ik wilde altijd al een hondje hebben. Via een vriendin kreeg ik Rambo. Zij kent een kapster die pas een baby had gekregen. Maar de combinatie Rambo, die immers toen nog een pup was en altijd wilde spelen, en haar kindje, was geen gelukkige. Toen vroeg de kapster of mijn vriendin nog iemand wist. Zo ben ik aan Rambo gekomen. Hij is een Chihuahua. Normaal zijn chihuahua's best wel duur, maar ik heb voor hem niets hoeven te betalen. Ik ben samen met mijn vriendin naar haar kapster gegaan om eens te kijken. Ik ging daar in een stoel zitten en Rambo sprong gelijk bij mij op schoot. Hij keek mij aan en ik keek naar hem. Het was bij mij gelijk liefde op het eerste gezicht. Ik zei: ik neem hem mee, hij is van mij. Diezelfde avond heb ik hem meegekregen naar huis. Hij was negen maanden toen. Hij is heel aanhankelijk en ook wel een allemansvriendje, maar beslist geen schoothondje. Ik mag hem niet tillen of dragen; daar heeft hij een bloedhekel aan. Hij kan niet zo goed zonder mij en dat is wel eens lastig als ik een paar dagen weg wil. Hij is dan op zijn logeeradres heel onrustig en verdrietig. Hij voelt mijn stemmingen aan. Als ik mijn moeder mis, dan komt hij naar me toe en krijg ik likjes van hem. Het is mijn schatje. Ik zou hem niet willen of kunnen missen."

Foto en tekst: Henny de Mönink

EVI

deel 3

Ik lig op bed en bekijk mijn eigen kinderboeken. Vele daarvan gaan over dieren. In een van die boeken zie ik voorin mijn naam geschreven staan, in aandoenlijk meisjes-handschrift:

eigendom van:

naam: Cathrien van Ommen

adres:

Woonpl.: Amersfoort

Kennelijk vond ik 'Borgesiuslaan' waar ik toen woonde, nog te moeilijk om te schrijven. Woonplaats was belangrijk, dat schreef ik met een hoofdletter, het woord 'plaats' in afkorting. Zo kwamen de drie onderdelen netjes onder elkaar te staan. Het blijkt dat ik in mijn jonge leven al een sterk gevoel had voor het grafische beeld dat taal oplevert. Vermoedelijk was ik veertien jaar toen ik dit schreef. Ik blader door het boek met vele illustraties en een vage herinnering aan ontzetting en verdriet, rechtvaardigheid en vreugde die de verhalen destijds bij mij teweeg brachten, wolkt bij mij op. Door het pas ontwaakte leven van Evi realiseer ik mij hoe groot de invloed is van wat je in je jeugd ziet, hoort, leest, proeft en voelt. Geuren nemen daarbij een aparte plaats in: ze leggen rechtstreeks verbinding naar een herinnering. De rijke mengeling die in een ouderwetse drogisterij hing en mij altijd deed verlangen naar drop, vond ik vreemd genoeg terug in een middelgrote stad in Zuid India waar ik een tijdje gewoond heb. Elke dag liep ik door een straat met vele winkeltjes, op weg naar de openlucht slager om een stuk hart van een pas geslachte buffel te bemachtigen. Voor mijn kat die ik mee had genomen uit Nederland. En elke dag trof mij die specifieke geur: de herinnering aan drop.

Een doffe plof klinkt tegen een raam van mijn huisje. Door de lichte aanraking begrijp ik dat het een klein vogeltje moet zijn dat tegen het glas gevlogen is. Ik schiet van het bed naar de voorkant van het huis, ren van het ene raam naar het andere en zie niets. De minuten die ik hiermee verspil kunnen cruciaal zijn. "Verdomme, waar is dat beest?" mopper ik. Totdat ik door een tuindeur, dicht tegen het huis aan, het slachtoffer zie zitten. Het is een appelvink; een mannetje. In de reflex die ik door de jaren heen ontwikkeld heb, grijp ik een glas van het aanrecht, vul het met water en haast me naar buiten. Hurkend bij het beestje dat diep door zijn pootjes gezakt is, pak ik het voorzichtig op en zet het op mijn linkerhand. Mijn rechter wijsvinger doop ik in het glas, tik tegen de punt van zijn bek en til het vogelkopje zover op, waardoor het beest wel moet drinken. Het water, voor zover nog als druppel aanwezig op mijn vingertop, loopt dan recht de snavel in. Het werkt niet. Er zit een dot vet van een

voedselbol als een gemetseld stukje tussen zijn snavel. Het beest knippert met zijn oogjes en sluit ze. Ik wieg mijn hand waarop hij zit, schud hem een beetje heen en weer. "Kom schatje, toe.. blijf wakker," zeg ik tegen het dier. De oogjes gaan weer open; ik herhaal mijn handeling met de waterdruppel, steeds opnieuw. Als ik kans zie het eerste vocht naar binnen te krijgen dan kan ik hem redden. De vet blokkade waardoor de snavel aan elkaar geplakt zit is een lastige hindernis. Het water drupt er steeds langs en glijdt weg over zijn borstveren. Het beestje zakt verder in elkaar. "Nee, nee! Wakker blijven – je redt het – je kúnt 't." Weer gaan de oogjes open. Zijn borst wordt langzaam vochtig, zijn snavel blijft gesloten. Behoedzaam neem ik de bek tussen duim en wijsvinger en strijk naar de punt. Er schiet een korreltje vet los. Gedoopt in water doe ik dit nog eens; er komt weer een brokje los. Alsof het beest het weet, laat hij zich helpen. Nog niet helemaal vrij van vet, slaag ik er toch in een minieme hoeveelheid water tussen de lichte opening van zijn bek te laten glijden. Ik zie een slikbeweging, gevolgd door het schudden van zijn kop. Het laatste brokje vet vliegt uit z'n bekje. De appelvink krijgt voor zijn afmeting veel water binnen; hij schudt zijn kopje voortdurend en moet ondertussen blijven slikken. Dan voel ik kracht terugkeren in zijn pootjes, zijn nageltjes prikken in mijn huid, hij richt zich meer op. Ik blijf tegen hem praten. "Hoor.. je vriendjes, ze roepen je." Het kopje strekt zich uit de hals op, de oogjes staan nu helemaal open. Hij draait zijn kop naar verschillende richtingen. Het moment is bijna daar. Ik hef mijn hand, richting een horizontale boomtak. Eigenlijk wil ik hem daar op zetten. Hij ziet de tak, spreidt onverwacht snel zijn vleugels en hop, weg is ie.

Elke keer dat een redding slaagt, ben ik vervuld van ontroering. Hoeveel vogels ik door de jaren heen zo heb kunnen redden, weet ik niet meer.

Vooraf bij natuurhandelingen denk ik aan Evi. En hoe ik haar hierover kan vertellen; hoe ik het haar kan laten zien. Aarde aan haar handjes kan laten voelen; zaadjes die ik haar laat planten, water geven en samen het wonder van ontkiemen te beschouwen.

"Evi?" Ze kijkt op. "Ga je met oma Kapi mee naar buiten? Gaan we kijken naar de hondjes." Vergis ik me, of begrijpt ze het woord 'hond' al? Ze neemt knuffel Pipi in haar mond, schudt wat met haar hoofd, de knuffel schokt heen en weer als een pas gevangen prooi.

"Kom maar in je wollen pak," zeg ik flemend. Ze kruipt van me weg, zeker omdat ze zo'n hekel heeft aan dat pak. Maar dat is het niet. Ze koerst naar de vensterbank dichtbij de deur, grijpt de sleutelbos die daar ligt en brengt die aan mij. Het pak ligt klaar op het kleed. Net als ik haar wil optillen, draait ze zich weer van me af, opnieuw richting vensterbank. Daar grijpt

EVI

ze mijn handschoenen, houdt ze omhoog. “Ja, die heeft oma ook nodig,” zeg ik enthousiast. Ze lacht stralend, het onweerstaanbaar aantrekkelijke kuiltje in haar rechterwang verschijnt. Met weinig verzet laat ze zich aankleden, het drama bewaart ze voor de wandelwagen in de berging beneden. Het is een nieuwe, met een nieuwe sluiting. Ik krijg het niet door, het kind begint te jammeren. Ik zweet over mijn hele lijf, inmiddels zet ze een keel op; dat resoneert buitensporig in die ruimte. Een oudere man, type conciërge, loopt langs ons gehannes. “Kunt u mij helpen,” vraag ik in ontredde. Hij rommelt wat aan de sluiting, het lukt hem. De wagen met kind staat klaar in het gangetje, ik buig me over haar heen om de deur van de berging op slot te draaien. In mijn ooghoek zie ik Evi naar voren buigen en pardoes voorover uit de wagen kukelen. In een reflex grijp ik in de wollen stof. Vlak voordat ze met haar hoofdje de vloertegels raakt. Een moment zweeft ze in mijn greep, dan draai ik haar terug en houd haar strak tegen me aan. Ik verwens de nieuwe wagen, en die man. Pak resoluut de oude waarvan ik de sluiting wel ken.

Buiten slaat ons een gure wind in het gezicht. We zijn erop gekleed. Ik duw haar voort langs een paar grachten, wel in een omtrekkende beweging in een straal rondom haar huis. Want hoewel ik in deze stad geboren ben en opgroeide tot mijn veertiende, weet ik er niet zo goed de weg meer in. Ik zing een zomaar-liedje, mijn popsie zingt mee. In de lucht boven het water cirkelen meeuwen, hun geluid klinkt schel boven dat van de stad uit. Uit de kinderwagen klinken soortgelijke tonen. Achter de veilige reling van een bruggetje, hurk ik naast haar en kijken we naar de meeuwen die zwenken, langs het oppervlak scheren en met voedsel in de bek weer opstijgen, achterna gezeten door voedselkapers. Ze roept ze, bootst hun klanken na totdat de meeuwen verdwijnen naar een naastgelegen gracht. Hobbelen gaat het verder naar weer een andere brug. De toren met de groen uitgeslagen koperen spits houd ik als richtpunt goed in het oog.

Aan de andere kant van deze brug ziet Evi ze nog eerder dan ik. Ze trappelt met haar beentjes in de wollen zak en stoot blije kreten uit. Een man met twee honden. Boxers, een volwassen, oud exemplaar en een pup. We ontmoeten elkaar op het midden van de brug. Het jonge kind en de pup stelen elkaars hart, meteen. De oude met veel grijs om de bek staat er wat verveeld bij. De pup springt voortdurend tegen de wagen op en likt Evi in 't gezicht. Ze giert het uit, wil meer en meer. Reikt met haar handjes onder de wollen stof naar de pup. De man en ik lachen.

“Jonge mensen – jonge honden; ze zijn hetzelfde. Ze herkennen elkaar.”

Bij het afscheid vraag ik: “Hoe heet de pup?”

“Joppe.”

“Joppe..,” herhaal ik, “een naam die hem past als een maatpakje.”

Ik hurk weer naast Evi en krijg onverhoeds ook een lik te pakken.

“Dag Joppe,” zeg ik en ik zwaai naar 't beestje met zijn koddig dikke poten. Ze lopen de brug af, wij kijken ze helemaal na en blijven zwaaien. “Dah - dah,” zegt Evi. Afscheid laat bij haar nog geen indruk achter.

Op de weg terug wijs ik naar een rode kater achter een raam. Plotseling verstoord in zijn

wasritueel kijkt hij ons vanachter het glas recht aan. Evi moet lachen, ze maait met haar armpjes. De kat schrikt en springt weg. We blijven een tijdje kijken maar de kat laat zich niet meer zien. We komen nog een man met een hond tegen. Beiden sjokken ze op eenzelfde manier. De haardos van de man en de hondenvacht vertonen ook gelijkenis. Het enthousiasme van Evi wordt niet door de hond beantwoord. Ze schuifelen langs ons, hoofd in kop gebogen naar de stoep.

Thuis gekomen bevrijd ik mijn kleintje uit haar winterpak, geef haar een appel. Terwijl ik mijn jas aan de kapstok hang, glijdt mijn shawl uit de mouw. Evi werpt de appel weg en kruipt naar de shawl. Ze trekt hem over haar hoofd.

“Waar is Evi nou? Eevii.. waar bèn je?”

Onder de shawl klinkt haar lach, ze rukt hem af, een vette grijns komt tevoorschijn.

Aangezien kinderen niets liever doen dan in de herhaling te gaan, weet ik dat ik ruim de tijd krijg om mijn phone te pakken en wat plaatjes te maken. Een daarvan is een puur cadeautje: ze waant zich onbespied, ik roep haar, ze draait zich naar mij met een verstilde blik.

Tekst en foto's: Catharina van Ommen

Het sigarenbandje

In mijn jeugd, ik was toen zes á zeven jaar, woonde ik in Utrecht. Ik woonde toen in de Tulpstraat. Het was een drukke winkelstraat. In die tijd droegen de heren vaak nog een hoge hoed en daar hoorde ook een sigaar bij. Rond vier uur in de middag was ik in die straat te vinden om sigarenbandjes te zoeken. Het was een hobby die mij geen geld kostte. Iedere heer die langskwam en nog een sigarenbandje om zijn sigaar had, volgde ik en zong dan een liedje om hem zover te krijgen om zijn sigarenbandje aan mij af te staan. Honderden keren heb ik dat liedje gezongen. Mijn moeder was daar op tegen dat ik aan wildvreemde heren om een bandje vroeg. Ik ben er op een gegeven moment mee gestopt, maar ik had inmiddels toch zo'n duizend verschillende sigarenbandjes verzameld. Daar heb ik een mooi album van gemaakt. Dat heb ik nog steeds in mijn bezit. Inmiddels zijn ze zowat antiek. Wij hadden toen ook, ik heb het over eind jaren dertig van de vorige eeuw, een heuse sigarenbandjesclub, met als doel om met elkaar bandjes te ruilen. Toen in die tijd was er een heus sigarenbandjeslied te horen op de radio. Later zijn mijn zonen nog met deze leuke hobby doorgedaan. De verzameling hebben zij nog verder uitgebreid.

Het liedje dat ik toen zong naar een liedje van Bob Scholte

Bandjes zijn er bij de vleet
Soms wel van een vinger breed
Rood met goud en allerhande kleuren
Zie ik er een om een sigaar
Denk ik joh had ik hem maar
Op straat mag ik er niet om zeuren
Moeder zegt vaak dat is ongepast
Doe die mensen geen overlast
Maar we hebben er zo op gevlast
Want die mooie bandjes hebben wij zo graag
Daarom zingen wij maar onze vraag

Refrein

Heeft u een sigarenbandje
Heeft u er een voor mij bewaard?
Heeft u een sigarenbandje?

Ik heb er al heel wat opgespaard
Ik ben zo blij als u het mij geeft
Al ben ik dan een bijdehandje
Vraag ik het u heel beleefd

Vader rookt altijd een pijp
Iets wat ik maar niet begrijp
Waarom rookt hij niet sigaren voor mij?
Koop sigaren, rook is rook
Andere heren doen het ook
Want dan kan u bandjes voor mij sparen
Moeder zegt als je weer gaat
Bandjes bedelen op straat
Zal je zien wat je te wachten staat
Moeder ik beloof u dat doe ik niet meer
Vraag op straat niet aan een heer
Heeft u een sigarenbandje?

Foto:Henny de Mönnink

Bureau Uit en Thuis

MAART ROERT ZIJN STAART.

Terwijl ik dit stuk aan het schrijven ben is het op Insula Dei in de gangen en de Brasserie erg rustig, er heerst het norovirus. Dus zijn er een aantal afdelingen gesloten en liggen er veel bewoners op bed, de activiteiten zijn afgezegd en wat gaat een activiteitenbegeleidster dan doen?

Eerst maar eens een grote schoonmaak gaan houden, alle spelmaterialen/gymspullen zijn grondig schoongemaakt, kasten opgeruimd en spullen die we niet gebruiken weggegooid. Als het lang gaat duren dan gaan we de afdelingen op om individueel wat op de kamers doen en hand- en spandiensten verrichten.

We hopen maar op het beste.

Het eerste kwartaal zit er al bijna weer op en we zijn al weer druk doende met de voorbereidingen van de Zomerdag 2018. Maar er komen ook mooie aanbiedingen op ons pad, de samenwerking met ARTEZ. Op beide locaties doen zij activiteiten met dans 'jong en oud' en zoals een collega zei: "Ik heb bewoners bewegingen zien maken waarvan ik niet wist dat ze dit nog konden." Uit een onderzoek blijkt dat muziek en dans bewoners weer in beweging brengen. Dus zet op de afdeling eens een dansmuziekje op en daag bewoners uit om mee te dansen. Hotel Haarhuis bestaat in mei 100 jaar en wil de 100-jarige in het zonnetje zetten met een verrassing, maar we kunnen ook met een aantal bewoners naar een High Tea in het hotel. U krijgt daar nog bericht over. Dus al met al vaart Welzijn nog zijn bekende koers en zal u af en toe verrassen met gekke en uitdagende acties.

Insula Dei

25 maart:	Palmpasenoctocht Angerenstein	13.00 u. Brasserie
29 maart:	Carma Schoenenverkoop	10 tot 12 uur Binnenhof.
20 april:	Dansdemonstratie Ria Kop	15.00 u. Binnenhof
3 mei:	Hen A Mode	10.00-15.00 u. Binnenhof
6 juni:	Diepenveen Onderkleding verkoop	10 tot 12 u. Binnenhof
7 juni:	Uitverkoop Germa Mode	10 tot 12 u. Binnenhof
20 juni:	Optreden Duo Dijon	15.00 u. Binnenhof

Huize Kohlmann

23 maart:	Pianoconcert	15.00 u. HK3
25 maart:	Zussuz Zingen	15.00 u. HK3
16 april:	Ditty Hoekstra komt voorlezen	15.00 u. HK3
6 mei:	Zussuz Zingen	15.00 u. HK3
14 mei:	Ditty Hoekstra komt voorlezen	15.00 u. HK3
6 juni:	Optreden Duo Dijon	15.00 u. HK3

Van beide locaties staat er een maandplanning op de site van ID/HK en worden begin van de maand bezorgd op u kamer, deze zijn up to date voor activiteiten die we op het laatst plannen.

Namens alle welzijnsmedewerkers wil ik u hele fijne paasdagen toewensen in goede gezondheid.

Marga Roerdink

Voor informatie over de vrijwilligersvacatures kunt u via de receptie (026 3697989) contact opnemen met

Marga Roerdink, Activiteitenbegeleiding Insula Dei Huize Kohlmann.

VRIJWILLIGERSIDHK

wij zoeken vrijwilligers voor de volgende activiteiten:

Wandelvrijwilligers

Onze bewoners willen graag naar buiten. Wij zoeken vrijwilligers die individueel met bewoners willen wandelen. Houdt u van wandelen? Vindt u het ook zo fijn, zeker bij mooi weer, om naar buiten te gaan? Vindt u het ook fijn om samen met een bewoner te genieten van de buitenlucht? Dan is het heel prettig als u reageert op deze functie.

Kerkvrijwilliger Insula Dei

Halen en brengen van bewoners naar de kerkdienst op zondag van 10.30 -12.00 uur.

Binnen onze organisatie vinden bewoners het fijn om de kerkdienst te bezoeken op zondag in de kapel van Insula Dei. We zijn nog op zoek naar een kerkvrijwilliger voor de invalpoel, we hebben nu een groep vrijwilligers die er voor zorgen dat de rolstoel bewoners naar de kerkdienst in de kapel kunnen, maar we willen graag een invaller hebben die we kunnen bellen bij vakantie en ziekte, misschien gaat u al met uw vader, moeder of contactpersoon naar de dienst in Insula Dei en vindt u het geen probleem om een aantal bewoners op te halen, neem dan contact op met mij.

Vrijwilliger voor HK 3

We zijn op zoek naar een flexibele vrijwilliger die op afdeling 3 van Huize Kohlmann allerlei hand en spandiensten wil doen, je ondersteunt de zorg met menu/boodschappenlijsten invullen.

Koffie /maaltijden uitserveren op de kamers, bewoners naar de huiskamers brengen en alle voor komende activiteiten die zich op de dag voordoen. Van deze functie verwachten we dat je vrij zelfstandig kunt werken maar je kunt natuurlijk ondersteuning vragen bij de zorgmedewerker.

Dus vindt jij het een uitdaging om samen met de zorg de bewoner te ondersteunen met de dagelijkse activiteiten, dan ben jij de vrijwilliger die we zoeken.

Vrijwilliger voor de recreatieactiviteiten

Bewoners ophalen en na afloop weer naar hun appartement brengen. Koffie en thee schenken. Na afloop helpen bij het opruimen. Ook is het mogelijk mee te helpen bij activiteiten bijvoorbeeld bij de lentemarkt en zomermarkt. Je staat dan achter een kraampje om spullen of eten te verkopen. De bewoners vinden het fijn om (een avondje) uit te gaan, houdt u daar ook van? En ben je één of twee avonden/middagen in de maand beschikbaar? Dan ben jij de vrijwilliger die wij zoeken.

Vrijwilliger voor de handwerkclub Insula Dei

We zijn op zoek naar een vrijwilliger die ons op maandagavond van 18.00-20.30 uur wil komen ondersteunen bij de handwerkclub. Ben je creatief met wol en garen dan dagen we je uit om dit samen met onze brei club te komen doen. De club haakt en breidt er wat af maar er is natuurlijk ook tijd voor koffie en een babbeltje. Van de vrijwilliger verwachten we dat je inspirerend bent en de bewoner hun plezier van handwerken weer teug geeft. Dus wil jij samen met onze club een toertje breien neem dan contact met ons op.

(Marga Roerdink, via de receptie: 026 3697989)

Column
Annet van Zeijst

Over auto's en vrachtwagens

Vorige week haalde ik er eentje in, wat niet zo moeilijk is: een Citroen 2 CV oftewel een Eend. Hij leek als twee druppels water op mijn allereerste auto, een blauwe Eend. De enige auto waarbij ik een traantje heb weggepinkt toen hij uiteindelijk naar de sloop moest. Ook de enige auto waarin ik de autoradio nauwelijks kon horen omdat de motor zo veel lawaai maakte. En de enige auto waar ik enorm hard mee door de bocht kon scheuren, hij bleef altijd aan de weg geplakt. Met mijn latere auto's heb ik dat snel afgeleerd. Ik bleef vaak achter vrachtwagens plakken, in de zuigkracht van een grote vrachtauto kwam ik tenminste nog vooruit als het waaide bijvoorbeeld. Vrachtwagens waren erg nuttig dus. Tegenwoordig hebben vrachtwagens nog een andere betekenis voor mij. Een vriend van mij; hij is jaren geleden overleden, werkte bij een vrachtwagenbedrijf. Het is nog steeds een groot bedrijf dus regelmatig zie ik vrachtwagens met dat bedrijfslogo op de weg. Dan moet ik altijd weer eventjes aan hem denken en dat vind ik eigenlijk wel fijn, het voelt dan als een kleine groet. In het leven van alledag is het soms moeilijk om de rust te nemen om bij verlies stil te staan en op deze manier kan ik er op een 'luchtige' manier toch weer heel even bij stil staan en aan hem denken. Ik moet ook wel eens aan vrachtwagens denken omdat ik vroeger als klein kind al een 'stempel' op mijn voorhoofd kreeg van een vrachtwagen. Ik besloot om politieagent te spelen op straat, dat leek me wel stoer. Ik zou het verkeer wel even gaan regelen... Alleen zag de kolenboer, die ons altijd kolen kwam brengen met zijn vrachtwagen, mij te laat zodat de treeplank mijn voorhoofd beschadigde. Ik zie mezelf nog onder de vrachtwagen liggen met allemaal mensen die onder de wagen aan het kijken waren. Mijn moeder kreeg bijna een hartaanval toen ze het zag. Gelukkig viel het allemaal wel mee, behalve dan een flink litteken, als souvenir. Mijn beschermengel moet overuren hebben gemaakt want mijn hoofd was bijna onder het voorwiel gekomen. De week erna werd ik enorm verwend, ik lag op bed en iedereen kwam snoep enzo brengen. Ik was net een prinsesje, trouwens ook in de wagen van de kolenboer (die arme man, wat moet hij ook geschrokken zijn destijds). Ik mocht namelijk als enige wel eens mee rijden in zijn vieze en krakkemikkige wagen als hij zijn rondje deed in de buurt en dan was ik zo trots als een pauw. Elke keer als ik onder het kolengruis weer thuis kwam wist mijn moeder weer hoe laat het was, maar ze mopperde nooit. Waarschijnlijk wilde de kolenboer iets terugdoen omdat hij mij had 'geschept'. Maar als mij later wel eens werd gevraagd wat ik wilde worden heb ik nooit meer 'politieagent' gezegd.

STADSVERLICHTING STILLE MEDITATIE

Het is alweer twee jaar geleden dat we begonnen zijn om mee te doen met Stadsverlichting. Dit is een initiatief van Tijn Touber. Hij is muzikant en was verslaafd, maar zocht naar een andere weg van meer vrijheid. Hij zocht de 'stilte' die hem zou kunnen verrijken.

Stilte kun je zien als een bron die nooit opdroogt, maar die je een rijke ervaring geeft als je je daaraan durft over te geven. Stilte om nieuwe krachten op te doen die door kan stromen naar de mensheid.

Zo ook doet Insula Dei mee elke tweede zondag van de maand van 19.00 – 20.00 uur in het Binnenhof (achterkant). Meestal komen dan zo'n 18 bezoekers. Iedereen kan meedoen, ook al kun je niet elke keer aanwezig zijn. Het zijn liefdevolle ontmoetingen, je voelt je een met de ander. Zo komen elke maand duizenden mensen bij elkaar in heel Nederland. Dat is hoopvol !

Wanneer je durft te luisteren wat in je leeft en jezelf vragen blijft stellen kunnen er mooie dingen ontstaan.

Min 'De Stilte' in je wezen.

Min 'De Stilte' die verbindt.

Kracht en inzicht wordt gegeven, die ieder mens zo teer bemint.

In 'De Stilte' wordt het grote geboren. We leven in een overgangstijd, voor velen misschien nog niet bewust maar we mogen meer 'vanuit ons hart' gaan leven; in plaats vanuit ons verstand. Het verstand is goed en mag er ook zijn, maar als je meer vanuit je hart gaat leven, leef je anders, dieper,

voller, intenser.

Dit is de 'Stille stem' die naar boven kan komen en die is belangrijk. In de stilte wordt het grote geboren; wie dit heeft ervaren wordt een ander mens.

De nachten zijn ook dan vaak 'de krachten' waarmee je verder kunt. Je leert de innerlijke dingen verstaan en je erop te richten. Waar richt ik me op, is een goede vraag. We dwalen zo vaak af van wat ons bezig houdt en durven ons niet over te geven. We leren dit niet in een keer, maar als je het ervaren mag, geeft het inzicht, kracht en een stimulans om zo je leven in te gaan inrichten.

Tijdperken duren ook lang, we hebben er al vele moge beleven en als je er mee leert om te gaan is het een ervaring meer. Waar richt ik me op? Waar wil ik voor gaan?

Stille meditatie is daarom zo heilzaam. Wat wil ik naar me toe laten komen? Hoe ga ik er mee om? Durf ik een andere weg te gaan?

Stille nacht, heilige nacht, zo klinkt het vaak rond de kerstdagen. Stille nacht, heilige nacht; ik denk dat velen in deze tijd dit ervaren. Je bent dan zuiver en open als je de stille momenten toe laat. In de nachten worden vele mensen in deze tijd geroepen hun eigen weg te gaan, de weg van het hart. Ik denk dat Tijn Touber dit ook heeft ervaren. Hij werd een mens die meer open kon staan voor wat er naar hem toekwam. Hij ging op de uitnodiging in. De Stadsverlichting, die meedoet aan stille meditatie is zo'n weg die dat in je kan bewerkstelligen. Welkom, als je aangesproken wordt en beleef met ons een 'Stil uur'.

Voor wie een computer heeft zie: Stadsverlichting.nu en tijntouber.nl

Zuster Heleen Olsthoorn

Foto: Henny de Mönnink

I.M. Mario van Dreuten 1960-2018

Op 29 januari jl kreeg ik bericht van de echtgenote van Mario van Dreuten dat Mario in het ziekenhuis was opgenomen.

Wat later op de dag hoorde ik de ernst van de situatie...

Mario wordt niet meer wakker... en inderdaad op 1 februari 2018 kwam het bericht dat Mario was overleden.

Wie was Mario?

Mario was in verzorgingshuis Huize Kohlmann werkzaam als medewerker technische dienst.

Ooit was hij aangenomen als huismeester, maar zoals iedereen hem kende heeft hij zich ook bij ons ontwikkeld als een collega die alles kon en of problemen oploste.

Alledaagse klusjes werden gedaan, maar ook de storingen aan CV, luchtbehandeling, telefoons of brandmeldinstallatie kon hij prima verhelpen.

Altijd met de opmerking: 'Ik kijk er wel even naar,' en loste het op. Een zeer handige kerel, die naar ik nu begrijp zichzelf van alles heeft aangeleerd.

Maar ook een goed mens, altijd te vroeg op het werk en te laat naar huis was geen probleem, was er een storing in de avond, nacht of weekend: Mario kon gebeld worden en het werd opgelost.

Ook bij onze klanten was hij altijd welkom en alles wat gevraagd werd loste hij op.

En daar zat ook de keerzijde van alle goede bedoelingen. Meer dan vier jaar lang spraken we over het feit dat Mario zoveel vakantie uren had en ze niet opnam

'Ja Wim wat moet ik ermee,' ik zei altijd: 'Ga genieten van het leven samen met je vrouw want je weet het maar nooit...?'

Vanaf december en januari was dit een wekelijks onderwerp dat we bespraken met elkaar.

Ga genieten, zorg ook een beetje voor jezelf, zorg dat je samen lekker oud wordt en geniet van het leven. En uiteindelijk in januari hadden we alles voor dit jaar geregeld, de afspraken hangen als memo thuis op zijn prikbord.

Vanaf februari neem ik vrij...

Helaas het is er niet van gekomen... Mario zorgde altijd voor anderen en zo blijven wij hem ook herinneren.

Wij, Ruud, Richard en ikzelf verliezen een zeer gewaardeerd collega die een langer leven had verdiend.

En natuurlijk missen ook de collega's en bewoners van Huize Kohlmann Mario, en dat was al vanaf de eerste dag.

Daarom besluit ik met de woorden, pluk de dag en geniet van het leven en...

Mario, afscheid nemen doen we niet, we komen elkaar vast nog wel eens ergens tegen en dan maak ik graag gebruik alles wat je kunt.

Mario tot ziens.

Wim Combé, hoofd Voeding en Techniek.

Bericht van Pauline van de CR

We zijn met elkaar verbonden,
Blijven elkaar ontmoeten en groeten.
Elke dag opnieuw en elkaar respecterend
zo anders als we zijn kunnen.
Dat de norm van samenleven
niet bepaald wordt door een ander maar door ons zelf.
Het grote nooit genoeg hebben!
Het grote recht willen hebben!
laten we klare koffie schenken
voor onszelf en voor de ander
rechtvaardig en solidair.
Vertrouwen dat het uiteindelijk goed komt.
Misschien met omdenken maar we hebben met elkaar een rode draad die ons verbind,
om samen verder te gaan.

Pauline Pieterse-Remeijer

Weetjes en Wijsheden

Eén vriendelijk woord kan drie wintermaanden verwarmen.

Japans gezegde

Er is niets wat je méér van anderen laat houden dan wanneer je dingen voor hem doet.

Zora Neale Hurston

Wordt je somber van je principes, dan kun je er zeker van zijn dat ze verkeerd zijn.

R.L. Stevenson

Geluk is een artikel dat zeer gevoelig is voor transport.

W. Somerset Maugham

Je kunt geven zonder lief te hebben, maar je kunt niemand liefhebben zonder te geven.

Amy Carmichael

Cliëntenraad

Pauline Pieterse-Remeijer, Voorzitter, Commissie Zorg.

Riet Peeters, Commissie Facilitair

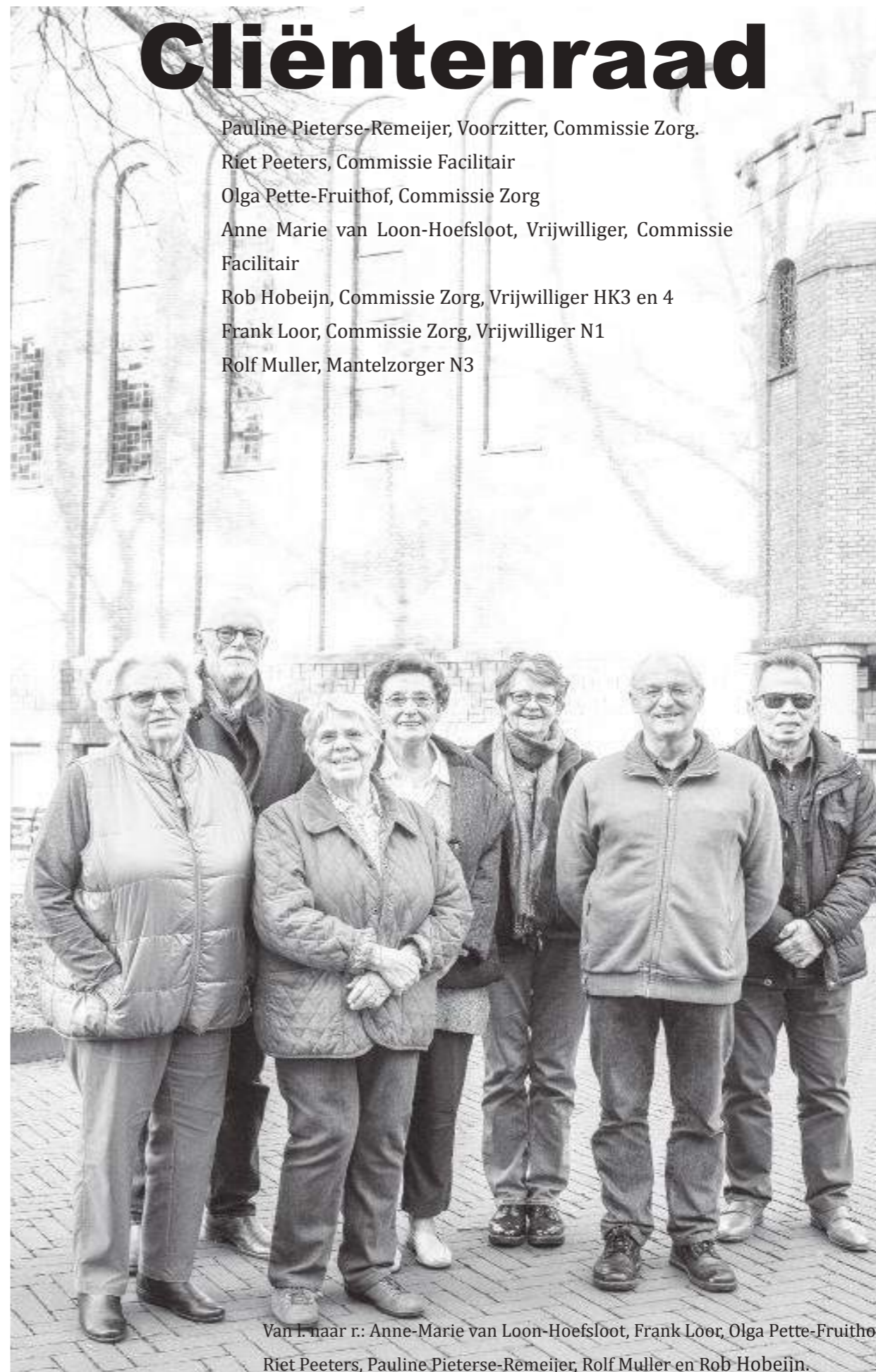
Olga Pette-Fruithof, Commissie Zorg

Anne Marie van Loon-Hoefsloot, Vrijwilliger, Commissie
Facilitair

Rob Hobeijn, Commissie Zorg, Vrijwilliger HK3 en 4

Frank Loor, Commissie Zorg, Vrijwilliger N1

Rolf Muller, Mantelzorger N3

Van l. naar r.: Anne-Marie van Loon-Hoefsloot, Frank Loor, Olga Pette-Fruithof,
Riet Peeters, Pauline Pieterse-Remeijer, Rolf Muller en Rob Hobeijn.

Foto: Henny de Mönnink

EXPOSITIE
MARIA
LOUWERENS

De expositie bevindt zich in de gang naar de afdeling Zuid op de begane grond

Anderhalf jaar geleden belandde Maria Louwerens (Leiden, 1926) na een tia gehad te hebben in Zorgcentrum 'De Drie Gasthuizen' voor een revalidatie van maximaal zes weken. Dit maximum was gesteld door de leiding omdat de kamer die haar toegewezen werd na zes weken aan iemand anders was toegezegd. Over de zorg en toewijding die ze daar mocht ervaren is Maria uiterst tevreden. "Alles klopte, niets dan lof...". Toen ze weer een beetje op de been was, heeft een verzorgende haar meegenomen naar de binnentuin. Maria: "Die tuin was verrukkelijk. Er staan daar olijfbomen.

Je hoorde daar de vogels fluiten. Terwijl ik daar zo zat zag ik twee ganzen overvliegen. Ik kon het klapperen van de vleugels horen. Maar er was iets aan de hand met een van die twee; hij ging steeds langzamer. Ik dacht nog: dat gaat mis. Hij dook met zijn kop rechtstandig naar beneden, zeker niet op een natuurlijke manier. Zijn maatje vloog door. Waar die ander terecht gekomen is weet ik niet, maar het beeld bleef hangen. 's Avonds, na het eten, zit ik in mijn stoel. Ik overdacht deze gebeurtenis en concludeerde voor mezelf: Je hebt dit nu gezien en de betekenis die ik eraan geef is dat als je écht wilt, dan moet je je daarvoor inspannen. Wil je dat niet, dan blijf je steken en kom je niet verder. Ik heb de daad bij het woord gevoegd en ben heel intensief gaan oefenen om mijn conditie op te voeren en daardoor uit die rolstoel te komen. Ik heb dag en nacht geoefend. De fysiotherapeut zei me ook dat dit de enige weg was om eruit te komen. "In elk geval ga je er beter uit dan je erin gekomen bent." Dag en nacht, zes weken lang, geoefend. Ik heb zeer veel gehad aan mijn fysiotherapeut: zij heeft me goed geholpen. Ze zei ook: "Nog eventjes en je kunt achter een rollator lopen." En zo ging het ook. Mijn dochters hadden gezocht naar een ander Zorgcentrum voor een woonruimte en vonden voor mij dit appartement op Insula Dei. Sinds een tijdje gebruik ik mijn rollator amper en loop ik nu met een wandelstok. "

Maria is geboren en getogen in Leiden. Ze is als kind veel ziek geweest. Toen ze tbc kreeg, ze was zes jaar, moest ze langdurig opgenomen worden in een herstellingsoord, een sanatorium. Daarna bezocht ze een openluchtschool. Daar werd letterlijk in de openlucht les gegeven en daar is de kiem gelegd voor haar liefde voor creatieve vakken als tekenen en boetseren. De mooie natuur om haar heen, de duinen, stimuleerde haar en haar klasgenoten om te tekenen. Omdat het daar vaak waaide, werd het tekenpapier aan de boom gezet met punaises. Ze heeft daar veel getekend; bomen, plantjes en bloemen. Daar is ook haar liefde voor de natuur als favoriet onderwerp in haar oeuvre ontstaan. Maria: "Op een gegeven moment nam de tekenleraar vetkrijt mee. Ik had het nog nooit eerder gezien. Op een groot vel tekenpapier legde mijn onderwijzer een glasplaatje van 10 x 15 cm, tekende de randen ervan af en in die ruimte kon ik tekenen en met vetkrijt inkleuren. Ik heb dat heel vaak zo gedaan. Mijn onderwijzer nam het dan mee naar huis en sneed de tekening los. Deed het glas van ansichtkaartformaat er boven op en plakte op de randen zwart isolatieband als een soort lijst. Hij maakte aan de achterkant een lusje en dan kon het opgehangen worden. Helaas heb ik daar niets meer van. Mijn moeder was zo trots dat ze nogal eens een tekening aan ooms en tantes gaf. Dat is wel jammer, want naarmate je ouder wordt komen de herinneringen aan vroeger weer naar boven. Ik zou graag nog wel eens wat schilderijtjes terug willen zien. Later ging ik naar de openbare lagere school. Ik was twaalf jaar en moest in de vijfde klas beginnen omdat het onderwijs op de Openluchtschool niet zoveel voorstelde. Op die openbare school had ik weer een fijne tekenleraar. Hij zei: "Je krijgt van mij aquarelverf." Hij leerde mij daarmee om te gaan. Dat was weer iets nieuws voor mij. Ik weet nog dat de eerste poging om een vlinder te aquarelleren faliekant mislukte: ik wist niet dat ik de waterverf uit het tubetje aan moest lengen. Maar met vallen en opstaan is het me later toch aardig gelukt. In mijn latere opleiding voor coupeuse heb ik ook veel moeten tekenen en ontwerpen maken. Ook heb ik veel cursussen gevolgd. Naast het tekenen en schilderen heb ik mij ook verdiept in het maken van keramiek en bronzen voorwerpen. Ik heb er nog steeds veel plezier in en ben nog lang niet uitgeschilderd," besluit Maria met een lach.

Harmonie Lonneker op weg naar Paasvuur

Foto: Henny de Mönink

Lente

Na een lange kille winter
met veel sombere natte dagen
komt het nieuwe jaargetij
kleurrijk onze aandacht vragen.

Bloesems gaan langzaam
maar zeker ontluiken
het groen neemt bezit
van bomen en struiken.

Merels fluiten enthousiast
hun mooiste melodie:
natuur ontwaakt uit winterslaap
in perfecte harmonie.

Overal is groei en bloei
en de zonnestralen geven
ons een warm en blij gevoel:
de natuur komt echt tot leven!

En de mens, met al zijn kennis,
stond erbij en keek ernaar...
Geniet toch, mensen, van het wonder,
want het is maar even... voorjaar!

Lenie Cornelissen

I.M. LOEK VAN STIJN

Loek van Stijn is niet meer onder ons. Mijn vader overleed op 26 februari. Ik ga u proberen uit te leggen wat voor man mijn vader was. Geboren in 'n groot gezin als een na jongste op de Geitekamp (voor insiders bekend als 'De Bult') groeide pa dus op in wat we tegenwoordig een volkswijk noemen. Pa was trots op z'n bult en liet ons op zeer jonge leeftijd zien waar hij geboren was en vertelde dan vol passie over de vooroorlogse periode waarin ieder zijn steentje moest bijdragen aan de aardappel en groentehandel van opa. Pa was nog maar 'n piemke (zoals ie zelf altijd zei) toen hij samen met zijn jongste broer Theo naar kostschool ging, het beruchte Sint Louis in Oudenbosch. Deze tijd heeft z'n stempel gedrukt op de levensloop van pa en een band gesmeed met zijn broer die buitengewoon hecht was. Theo was zonder twijfel de meest ambitieuze van de twee, pa was weliswaar geen raketgeleerde maar kon zich door zijn enorme dosis praktische intelligentie prima staande houden in 't leven. Astrid en ik kwamen tot de conclusie dat wij beiden nog dagelijks voordeel hebben van z'n nuttige tips en oplossingen. Want oplossingen bedenken.. dat kon ie. Het was niet altijd volgens de regels der kunst en zelden fraai, maar met 'n houtje en 'n touwtje was ie virtuoos, doelmatig en razend efficiënt. Pa was aangenaam bescheiden en dit maakte altijd veel indruk op mij... zoals op zaterdagavond wanneer hij de kerk betrad en vanzelfsprekend, om niemand te storen op de achterste rij plaats nam. Hij was naar mijn mening nooit echt met zijn geloof bezig of de kerk, maar gebruikte deze vooral om tot zichzelf te komen en voor een moment van bezinning.

Loek was ook nogal van de helpende hand, nooit heeft ie iemand laten staan die om hulp vroeg en ook ik moest er veelvuldig aan geloven als er weer een klant met een piepende kinderwagen in de winkel kwam. Ook voor een lekke band: "Zet uw fiets maar achter in de werkplaats, Johan kijkt er straks wel even naar." Pa's zienswijze was weinig orthodox: je moet hulp bieden als het nodig is en niet wanneer 't je uitkomt.. Veelzeggend in dit geval was dat hij tijdens zijn diensttijd in Indonesië de keus maakte om, met als enige relevante opleiding zijn EHBO diploma, een veldhospitaal te bestieren. Op deze manier kon hij zich naar eigen zeggen nuttig maken op een manier die bij hem paste. Mij heeft ie tot in den treure geholpen toen ik net in de bloemenexport was begonnen, hij hielp bij het verwerken en verpakken van de bloemen en had daarbij ook al snel weer 'n heel netwerk van vriendjes en vriendinnetjes op de veiling. Astrid weet met hoeveel energie hij dat werk bij mij deed, 't leek alsof ie zichzelf opnieuw had uitgevonden. Hij vond het prachtig en ging dan ook meer dan eens met mij mee op de vrachtwagen naar Zweden, hij was dan onvermoeibaar. Vader vond 't soms moeilijk om zich te uiten, verbaal was ie kwetsbaar en dat frustreerde hem soms meer dan hem lief was. Het deed mij veel plezier dat hij zich na het overlijden van mama (in 2015 alweer) oprichtte en nog een paar fantastische jaren had in Insula Dei. Hij liet geen dag onbenut om te vertellen hoe fijn hij het had in zijn nieuwe thuis. Bijzonder vond ik dat hij met zijn aanstekelijke optimisme en gulle lach ook in Insula Dei nog anderen probeerde te inspireren. Pa was de dames van Insula Dei erg dankbaar voor hun moeite om het hem naar de zin te maken. Wij gaan onze lieve vader en opa heel erg missen maar denken met liefde aan hem terug en zijn dankbaar voor alles wat hij voor ons heeft betekend.

Met 'n diepe zucht maar zonder vloek gaat het leven nu verder zonder Loek..

Johan en Astrid van Stijn

Foto: Henny de Mönnink

Insula Dei, Wonen en Leven

WIL SPRONK

ANS DANIËLS

Waar woonde u eerst ?

“Ik woonde hiervoor in Elderveld. Ik had een dienstwoning van de Woningstichting Vivare. Ik was daar huismeester. Het was een appartement en ik woonde er al dertien jaar. Ik woonde daar graag. Daarvoor heb ik ruim 40 jaar in de Zorg gewerkt, het laatst bij de Braamberg.”

Hoe lang woont u hier?

“Ik ben hier nu een klein half jaar.”

Waarom heeft u gekozen voor Insula Dei en hoe vindt u het hier?

“Omdat Insula Dei me toch het meest aansprak vanwege de gemoedelijkheid hier en het makkelijke contact dat je hier met je medebewoners hebt. Verder is de locatie op dit mooie Landgoed Rennen Enk in een woord prachtig. Ik geniet hier iedere dag van het uitzicht. Toen ik hier in oktober vorig jaar gekomen ben zaten de bomen nog in blad en begon het blad al te verkleuren. Ik kan me nu zo verheugen op het voorjaar.”

Hoe vindt u het Landgoed Rennen Enk?

“Zoals ik net al zei: het is hier zo mooi. En omdat ik een écht buitenmens ben; Ik kom van een boerderij in Beesd; komt het goed uit dat ik hier kan wandelen en buiten in het zonnetje kan zitten. Ik geniet hier zo.”

Neemt u ook deel aan de verschillende activiteiten?

“Eigenlijk doe ik aan alle activiteiten mee, zoals klassieke muziek luisteren, de creatieve ochtend met tekenen en schilderen, gym etc. Het is eigenlijk teveel.” Besluit Wil Spronk lachend.

Waar woonde u eerst ?

“Ik ben geboren in Bladel. Sinds 1952 woon ik in Arnhem. Mijn laatste adres was, voordat ik hier kwam, in Rijkerswoerd. Daar had ik een appartement. Ik had daar alles bij de hand: mijn kinderen woonden in de buurt en het winkelcentrum was dichtbij. Ik heb daar met veel plezier gewoond, tot ik door verschillende valpartijen niet meer op me zelf kon wonen, helaas.”

Hoe lang woont u hier?

“Ik ben hier nu een jaar. Ik kwam eerst, vanuit het ziekenhuis, op een klein verpleeghuiskamertje, totdat ik dit grote appartement op Zuid kon bewonen. Ik heb hier een prachtig uitzicht. Nu de bomen nog wat kaal zijn, kan ik tot op de Velperweg kijken.”

Waarom heeft u gekozen voor Insula Dei en hoe vindt u het hier?

“Ik heb zelf niet gekozen voor Insula Dei. Daar heeft de maatschappelijk werkster voor gezorgd. Gelukkig heb ik nu in dit appartement al mijn spulletjes weer bij me. Ik ben graag heel creatief bezig, voornamelijk met breien, en in dat kleine kamertje was daar geen ruimte voor. Nu kan ik weer mijn gang gaan, gelukkig. Verder ben ik heel happy hier.”

Hoe vindt u het Landgoed Rennen Enk?

“Ik ben nog nergens geweest. Ja, ik vind het park wel mooi.”

Neemt u ook deel aan de verschillende activiteiten?

“Ja, de breiclub natuurlijk en donderdagochtend is er de knutselclub, is ook leuk. Ik heb ook de muziekclub bezocht, maar dat boeit me niet zo. Ik ben graag met mijn handen bezig.”

Wilma van Hardeveld

Leukevrouw

Vraag: Denkt u wel eens aan uw kindertijd?

"Ik denk regelmatig aan mijn kindertijd. Misschien heeft het ouder worden daar wel mee te maken. Ik heb een prettige jeugd gehad. Ik ben op de Bergweg in Velp geboren en daarna zijn we verhuisd naar Arnhem. Ik heb nog een jongere zus. Toen ik vier jaar was verhuisden wij naar Elderveld. Wij behoorden tot de eerste tien bewoners. Om te spelen was er ruimte genoeg. Wij hadden veel weilanden om ons heen. Alle ingrediënten waren aanwezig om het spelen voor ons kinderen, ik heb nog een jonger zusje, prettig te maken. We waren altijd buiten."

Hebt u kinderen en kleinkinderen?

"Ik heb een dochter, Jaël, ze is nu twintig jaar. Ze studeert in Leiden aan de HBO-V en zit nu in het derde jaar. Ook heb ik twee 'leasekinderen', zo noem ik ze. Een jongen van 38 jaar en een dochter van 31 jaar. Het zijn de kinderen van mijn man. Ik ben hertrouwd, vandaar. Ook hebben we drie kleinkinderen van 12, 7 en 4 jaar oud."

Vraag: Voelt u zich hier thuis?

"Ik werk hier al vanaf 2004. Ik voel me hier prima thuis. Ik kan het goed vinden met mijn collega's van de keuken, maar ook met mijn andere collega's heb ik een prettig contact. Ik heb hier werk naar mijn zin en heb sinds vorig jaar samen met mijn man Wes ook nog een eigen bedrijf. Druk genoeg dus. Wij hebben ons ten doel gesteld om mensen tijdens de verbouwing van hun huis compleet te ontzorgen. We nemen ze alles uit handen. We schilderen en eventueel stylen we voor ze. Het blijkt dat onze klanten onze manier van werken zeer op prijs stellen. Het loopt goed zo."

Vraag: Kunt u uzelf beschrijven in een aantal begrippen?

"Ik vind mezelf zorgzaam. Ik ben collegiaal. Ik fungeer soms als klankbord voor mijn collega's. Ik heb geen negen tot vijf mentaliteit. Ik heb interesse in mijn naaste. Soms ben ik weleens té sociaal, dan moet ik mezelf even terugfluiten. Voorop staat dat ik houd van mensen. En... ik ga iedere dag met plezier naar mijn werk."

Vraag: Waar zou u nu het liefste zijn, als dat zou kunnen? Denk daarbij niet aan tijd of eventuele beperkingen.

"Nou, ik heb nog wel wat zaken op mijn bucketlist staan. Zo zou ik graag een half jaar naar Australië willen. Voorlopig moeten we even geduld hebben. We zijn net gestart met onze zaak, maar zo gauw als het zou kunnen, gaan we. We zijn allebei heel reislustig. Overwinteren lijkt me ook heel fijn. Ik heb geen hekel aan de winter, maar om de wintermaanden op een zonnige locatie door te brengen lijkt mij beslist geen straf. Italië is bij ons toch wel favoriet in de zomervakantie en dan het liefst in een bootje aan het Lagi Maggiore. Heerlijk."

Tekst en foto: Henny de Mönnink

Twee Generaties Insula Dei

Dit is alweer de derde aflevering van Twee Generaties Insula Dei. Op deze foto ziet u moeder Conny en dochter Carmen Peters. Het zijn écht twee lachebekjes. We waren voor een gesprek en de foto op Insula Dei Noord 1, daar werkt Carmen (34 jaar). Zij is daar helpende en gaat in september een VIG-studie doen (Verzorgende Individuele Gezondheidszorg). Carmen koos na enkele andere jobs uiteindelijk voor de Zorg. Ze werkt hier al acht jaar. Carmen: " Het werken met de bewoners van deze PG-afdeling is heel bijzonder en dankbaar om te doen. Ik heb er nog geen moment spijt van gehad dat ik hiervoor gekozen heb. Natuurlijk, het is waar; mijn moeder heeft me altijd gestimuleerd om dit te gaan doen." Carmen heeft een man Luuk (36 jaar) en een dochtertje van drie jaar: Julia. Moeder Conny is verzorgende en E.V.V-er (Eerst Verantwoordelijk Verzorgende) op Zuid Begane Grond en werkt hier al sinds het jaar 2000. Ze heeft de tijd van het Kloosterverzorgingshuis nog meegemaakt. In het begin waren er maar heel weinig reguliere bewoners. Gerrie van Hoven was toen haar hoofd. Conny heeft heel wat veranderingen meegemaakt. Ook de tijdelijke(twee jaar) verhuizing naar Casa Intermezzo en daarna de terugverhuizing in 2008 naar de nieuwbouw van Insula Dei. Op mijn vraag

hoe het is om met Carmen te werken reageert Conny lachend: "Het is heel grappig om met mijn dochter te werken, heel leuk en zo vertrouwd voor mij. Ik heb altijd tegen haar gezegd: "Jij moet in de Zorg gaan werken. Zij is een heel sociaal mens. Ze koos eerst voor iets anders en is uiteindelijk toch in de Zorg beland. Zij doet dit ook met hart en ziel, dat kun je zien." Ik beaam dat. Conny: " Ik heb altijd heel graag voor de zusters gewerkt. Ook al hebben ze familie; jij bent toch de spil waar het om draait. Ik zeg ook altijd: Ik ben hun rechterhand, hun rechteroor. Ik vind het fijn om voor de mensen iets te kunnen betekenen. Dat is de zin van mijn werk en dat geeft mij een geluksgevoel. In zekere zin is de grote verandering van nu dat de mensen die hier komen, steeds ouder zijn, 90 jaar is al heel gewoon. De meeste behoeven dan ook meer zorg. Ook valt het me op dat we ook steeds meer mensen hier hebben die vrij jong, althans vergeleken met mijn beginjaren, dementerend zijn. Hoe het ook zij: wij zijn er voor hen en proberen hen een zo aangenaam mogelijk verblijf hier te geven." Carmen sluit zich hierbij aan en Conny haast zich weer terug naar Zuid Begane Grond, waar haar nog een drukke middag en avond wacht.

Tekst en foto: Henny de Mönnink

Op ons mooie Land goed Rennen Enk...

Heeft u ze gezien?

De eerste nijlganzen: ze waren er al vroeg bij en dit heeft veel fotomomenten opgeleverd.

Ten tijde van het schrijven voor deze editie van het Carillon zijn we gestart met de tuin en de weg om de oude villa Rennen Enk heen. Helaas vanwege de veranderde weeromstandigheden, zoals heftige regenbuien in de zomer, blijft er erg veel water staan op het landgoed en zo ook op het laagste punt, rond de villa.

Dit wordt aangepakt, zo ook de tuin van Rennen Enk. Hierbij is gekeken naar een landgoed van vroeger, hoe heeft dit er uit gezien. Ik zie uit naar het resultaat!

Het gaat goed op Landgoed Rennen Enk. Alle woningen zijn verhuurd en we zijn bezig om weer verschillende plannen uit te werken in het nieuwe jaar. We houden u op de hoogte.

*St. Beheer Insula Dei
St. Stella Maris
Jozé Janssen, directeur*

Foto's: Jozé Janssen

Monique Heijdemann: ‘Ik help al bijna drie jaar in het winkeltje’

Monique Heijdemann (47) werkt in het kader van de samenwerking tussen Insula Dei en Elver bij Insula Dei in het winkeltje.

Elver is een organisatie voor mensen met een verstandelijke beperking. Bij Elver wonen en werken ongeveer 700 cliënten op verschillende locaties. Bij Elver draait alles om hun unieke verhaal, elk verhaal leidt tot zorg op maat. Zorg die bijdraagt aan het levensgeluk van cliënten.

Monique woont dit jaar 35 jaar bij Elver. Ze woont op een locatie van Elver in Laag Soeren. Ze werkt met veel plezier alweer bijna drie jaar in het winkeltje van Insula Dei. Drie dagen in de week onderneemt ze de lange reis van Laag Soeren naar Arnhem. Monique reist met de bus. Het werken in het supermarktje van Insula Dei heeft haar voorkeur boven het werken in de Brasserie, waar meerdere collega's van haar werken. Monique helpt graag mensen met hun boodschappen doen. Elke week maakt ze bestellingen klaar voor onder andere de bewoners van het landgoed, die het dan later op komen halen. Ook vindt ze het fijn om de schappen bij te vullen. Kaas, brood, vleeswaren enzovoort. De bewoners mogen Monique en dat is geheel wederzijds. Monique helpt ze waar

ze kan. Ook met haar collega's kan ze het goed vinden. Ze noemt Dora, Anne Marie, Menno en ook Melissa Wichhart die haar uitstekend begeleid.

Op mijn vraag wat ze zelf het lekkerste van de winkel vindt, zegt ze enthousiast: "Chocola, koekjes, drinken." Ook werkt ze nog een keer in de week in een Pannenkoekenhuis in Schaarsbergen. Daar doet ze al minstens 15 jaar zo'n beetje alle werkzaamheden op de achtergrond, zoals schorten strijken, schoonmaken. Deze werkzaamheden is ze min of meer aan het afbouwen. Ze heeft dit al zo lang gedaan en wil nu wel eens wat anders. Dat is dan onder andere haar werk in het supermarktje van Insula Dei geworden. Als hobby heeft Monique het tekenen en maken van 3D felicitatiekaarten. Ook is ze regelmatig in de overblijvende tijd te vinden in het activiteitscentrum van Elver in de weverij om bijvoorbeeld vlaggetjes te naaien. Ze zit veel achter de naaimachine. Al met al is Monique Heijdemann heel druk met al haar diverse werkzaamheden en hobby's. Monique is een bezige bij.

Bij Insula Dei zijn we heel blij met zulke toegewijde medewerkers.

Tekst en foto: Henny de Mönnink

Carillon

Insula Dei Huize Kohlmann

secretariaat@insuladei.nl

T. 026 3697989

Bezoekadres Insula Dei:

Velperweg 139 6824HK ARNHEM

www.insuladei.nl

Huize Kohlmann: receptie@huizekohlmann.nl

T. 026 4433788

Bezoekadres Huize Kohlmann:

Beekstraat 40 6811DW ARNHEM

www.insuladei.nl

Redactie

Wim Combé, Elly Ligtoet-Raben, Anne Marie van Loon-Hoefsloot,

Henny de Mönnink, Catharina van Ommen

Art direction, Fotografie, Ontwerp Cover en Opmaak

Henny de Mönnink

Druk: Drukkerij HPC, Arnhem

Stichting Vrienden van Insula Dei en Huize Kohlmann

Postbus 9011

6800DN Arnhem

secretariaat@insuladei.nl

Bankgegevens:

IBAN NL88ABNA0848263006

Klachtenfunctionaris Esseline McKenzie :

06 33870706 e.mckenzie@upcmail.nl

Niets uit deze uitgave mag, zonder uitdrukkelijke toestemming van Insula Dei Huize Kohlmann, gebruikt cq. vermenigvuldigd worden.

De redactie dankt iedereen voor zijn of haar bijdrage aan deze uitgave.

Tevens behoudt de redactie zich het recht voor tot inkorten, aanpassen of niet plaatsen van kopij zonder opgaaf van reden.